

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Lausuntopyyntö (LVM/1933/05/2016).

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin lausunto dokumenttiin: ”Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastouudistus - Esiselvitys”

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua esiselvityksestä ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Esiselvityksen suositukset

Esiselvityksen tavoitteena oli tarkastella miten liikenteen ja viestinnän hallinnonalan viranomaistoiminnot voitaisiin uudistaa nykyistä tehokkaammaksi ja uuden toimintaympäristön tarpeet paremmin huomioivaksi kokonaisuudeksi. Esiselvitys koskee Liikennevirastoa, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafia ja Viestintävirastoa. Ilmatieteen laitos sisältyy selvitykseen siltä osin, kun sillä on liiketaloudellista toimintaa.

Osana lausuntopyyntöä on myös erillinen selvitys Liikenneviraston liikenteenohjaustehtävien kokonaisuudesta.

Virastojen tehtäviä ja toimintoja koskevan tarkastelun keskeisenä havaintona esiselvityksessä oli, että käynnissä olevat toimintaympäristön muutokset tukevat liikenteen ja viestinnän viranomaistoimintojen yhdistämistä. Esiselvityksen mukaan synergiaetuja löytyisi virastojen yhteisistä toiminnoista ja hallinnosta, mutta yhdistämisen merkittävimmät hyödyt ja synergiat saadaan kuitenkin pitemmällä aikavälillä kehityksen ja toimintaympäristön muutosten myötä avautuvista mahdollisuuksista. Virastouudistuksessa ei ole tarkoitus puuttua tehtävien sisältöön.

Työryhmä ehdottaa, että Trafia ja Viestintävirasto sekä Liikenneviraston viranomaistehtävät yhdistettäisiin yhdeksi virastoksi. Tavoitteena olisi, että uusi virasto aloittaisi toimintansa 1.1.2018. Liikennevirasto jatkaisi väyläverkosta vastaavana virastona. Liikenneviraston liikenteenohjaustoiminto yhtiöitettäisiin valtion erityistehtäväyhtiöksi vuoden 2018 alusta erillisen selvityksen mukaisesti. Ilmatieteen laitoksen liiketaloudellinen toiminta jatkuisi Ilmatieteen laitoksessa.

2. Esiselvityksen toimintaympäristön analyysi

Esiselvityksessä toimintaympäristöön ja toimintaan vaikuttavia muutosvoimia kuvataan seuraavasti:

- *”Liikenteen ja viestinnän palvelutarjonta tulee lähitulevaisuudessa muuttumaan ennennäkemättömästi. Globaalit megatrendit, kuten digitalisaatio, jakamistalous, palveluistuminen ja automatisaatio, ilmastonmuutos, sen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä arktisen alueen kehitys, luovat pohjaa kokonaan uudenlaisille liikenteen ja viestinnän palvelukonsepteille.”*
- *Viestintäverkkojen merkitys liikennepalveluiden kehittämisessä tulee korostumaan valokuituja 5G-verkkojen käyttöönoton myötä. 5G-teknologia tulee mahdollistamaan entistä nopeammat yhteydet, pienemmän viiveen tiedonsiirrossa sekä turvallisemmat ja luotettavammät verkot. Kaikki nämä ovat edellytyksenä liikenteen automatisaatiolle liikennevälineiden ollessa jatkuvassa yhteydessä sekä verkkoon että toisiinsa.*
- *Digitalisaatio, palveluistuminen sekä robotisaatio ja tiedon merkityksen lisääntyminen muuttavat asiakastarpeita ja samalla liikenne- ja viestintäviranomaisille kohdistuvia vaatimuksia. Nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä viranomaisten roolia on jatkuvasti tarkasteltava uudelleen. Jotta monimuotoisiin ja muuttuviin tulevaisuuden haasteisiin pystytään vastaamaan, julkisen hallinnon tulee pystyä lisäämään strategista ketteryyttä ja edelleen vähentämään pirstoutumista ja siiloutumista.*
- *LVM:n hallinnonalan virastouudistuksella haetaan tehokasta ja toimivaa rakennetta, joka on taloudellisesti kestävä ja vastaa jatkuvan tehostamisen sekä muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin. Uudistuksella valmistaudutaan tulevaisuuteen, jotta hallinnonalan palvelut pysyvät ajan tasalla ja yhteiskunnan kehityksessä mukana. Tavoitteena on, että viranomaispalvelu vastaa parhaalla mahdollisella tavalla asiakkaiden tarpeisiin.*

3. Virastouudistuksen toteutus vs. tavoitteet

Esiselvityksessä on tunnistettu hyvin toimintaympäristön muutosvoimat ja niistä johtuva tarve toimintojen uudelleen tarkastelulle. Virastouudistuksessa ei kuitenkaan ole tarkoitus tehdä muutoksia virastojen tehtäviin. Eli käytännössä virastouudistus on pääasiassa virastojen sisäisten rakenteiden uudelleen organisoimista ja prosessien tehostamista.

Johdannossa kuvattua tarvetta viranomaisten roolin uudelleen tarkasteluun ei juurikaan käsitellä toimenpidesuosituksissa. Tässä yhteydessä olisi mahdollista tarkastella nykyistä laajemmin myös julkisen toimijan ja yksityisten palveluntuottajien roolijakoa. Tätä pohdintaa on tehty ansiokkaasti esiselvityksen liitteessä 2. ”Selvitys Liikenneviraston liikenteenohjaustehtävien kokonaisuudesta”. Katsottaessa esiselvityksessä sekä liitteessä 2. tunnistettuja muutosvoimia, keskittyvät ne pitkälti sellaisiin toimiin, jossa yksityisen sektorin rooli on merkittävä. Liikennesektorilla on vuosien saatossa suuri osa julkisen sektorin aiemmin suorittamista toiminnoista jo siirtynyt yksityisen sektorin hoidettaviksi. Esimerkiksi teiden suunnittelu, rakentaminen, ylläpito ja kunnossapito hoituvat nykyään pääasiassa yksityisen sektorin voimin. Samoin liikenteen tiedottaminen ja opastaminen hoidettiin aiemmin puhtaasti viranomaisvoimin, mutta nykyään erilaiset älykkäät päätelaitteet ja palvelut hoitavat niistä suuren osan.

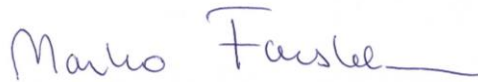
Esiselvityksen mukaan tulevaisuudessa kulkuvälineiden liittyminen verkkoon, ajoneuvojen keskustelu keskenään ja infrastruktuurin kanssa sekä erilaiset digitalisaatioon perustuvat palvelut tulevat vaikuttamaan myös liikenteen ohjauksen tarpeisiin ja toimintoihin. Liitteessä 2 tuotiin esille mahdollisuus tuottaa liikenteenohjauksen palveluja yksityisten palveluntuottajien toimesta,

22.3.2017

joka on jo melko yleistä muualla maailmassa. Tämä näkökulma ei kuitenkaan näkynyt jatkotoimenpiteissä.

Liikenteenohjaustoiminnot käsittävät paljon tehtäviä, jotka perinteisesti kuuluvat viranomaistahojen toimintakenttään. Toisaalta toiminnoissa on jo nykyisellään tehtäviä, joiden tekemiseen löytyisi osaamista markkinoilta. Virastouudistuksen yhteydessä olisi hyvä tarkastella vielä tarkemmin julkisen toimijan ja markkinatoimijoiden keskinäistä roolijakoa, aivan kuten liitteen 2 selvityksessä todetaan.

Terveisin

Marko Forsblom
Toiminnanjohtaja
ITS Finland ry